

Інформація про роботу II круглого столу
**«ЗАПРОВАДЖЕННЯ ПРОГРАМ ПІДГОТОВКИ
ДОКТОРІВ ФІЛОСОФІЇ З СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ»**
25 жовтня 2017 р.

Розклад роботи та перелік учасників див. у файлі «Програма та учасники Круглого столу».

В ході роботи продовжено дискусію, започатковану з ініціативи кафедри соціальної роботи та практичної психології АПСВТ (див., зокрема, Карагодіна О. Круглий стіл «Запровадження програм підготовки докторів філософії з соціальної роботи» // Вісник АПСВТ. – 2017. – №3. – С. 95 – 97. URL: https://www.socosvita.kiev.ua/sites/default/files/Visnyk_3_2017-95-97.pdf (дата звернення: 01.11.2017).

Роботу Круглого столу відкрито привітаннями завідувачки кафедри соціальної роботи та практичної психології АПСВТ **Олени Карагодіної** та проректора з наукової роботи АПСВТ **Тетяни Семигіної**, які також повідомили про порядок підготовки проекту паспорту спеціальності 231 «Соціальна робота», розробленого робочою групою за рішенням I Круглого столу від 16 травня 2017 р. У складі робочої групи працювали викладачі кафедр соціальної роботи АПСВТ і соціальної реабілітації та соціальної педагогіки Київського національного університету імені Тараса Шевченка (завідувачка – **Олена Чуйко**). Проект був надісланий всім кафедрам – ліцензіатам PhD програм з соціальної роботи для обговорення та внесення пропозицій.

Доцент кафедри соціальної роботи та практичної психології АПСВТ **Вадим Лютий** презентував Проект паспорту спеціальності 231 «Соціальна робота» і надісланий до робочої групи пропозиції. Він зауважив, що документ розроблено відповідно до таких принципів:

- * відповідність сучасним світовим підходам до розуміння соціальної роботи як науки, міжнародним стандартам досліджень в соціальній роботі
- * відповідність актуальним напрямкам та перспективам розвитку соціальної роботи в Україні та у світі
- * інтеграція досвіду дослідження проблем соціальної роботи вітчизняними науковими школами
- * мультидисциплінарність і диференційованість предмету і методу досліджень
- * лаконічність, простота і доступність формулювань.

Учасники круглого столу в цілому схвально поставились до підготовленого робочою групою документу, але певні його положення спричинили дискусії та потребу в уточненні. Найбільш дискусійними виявились такі питання:

- 1) пропозиція додати до розділу «Теорія і методологія соціальної роботи» пункт «історія соціальної роботи» (**Оксана Кравченко**, декан факультету соціальної та психологічної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини); пропозицію відхилено з огляду на те, що соціальна робота є прикладною наукою, яка слугує розвитку соціальних послуг; дослідження історії становлення певного сектору послуг може бути окремим завданням наукового пошуку, а не його єдиним предметом (думка розробників проекту, підтримана більшістю учасників заходу);
- 2) пропозиція додати до розділу «Практика соціальної роботи» пункт «екстрена допомога в екстремальних ситуаціях» (**Денис Александров**, доцент кафедри соціальної роботи Київського національного університету імені Тараса Шевченка); на думку опонентів (Олена Карагодіна, Вадим Лютий та ін.) таке формулювання не відбиває окремого предмету досліджень, а лише розкриває зміст попереднього речення «соціальна допомога та соціальні послуги представникам соціально вразливих груп, груп ризику та іншим суб'єктам, які перебувають в стані кризи», але пропозицію підтримано більшістю учасників дискусії;
- 3) пропозиція перенести пункт «розвиток супервізії у соціальній роботі» з розділу «Менеджмент соціальної роботи» до розділу «Розвиток професійних компетентностей соціальних працівників» (**Юрій Швалб**, професор кафедри соціальної роботи Київського національного університету імені Тараса Шевченка); на думку опонентів (Олена

Карагодіна, Олена Чуйко, Наталія Гусак та ін.) супервізія здійснюється на мікро- та мезорівнях соціальної роботи, її впровадження є завданням менеджменту; однак пропозицію підтримано.

Після обговорення всіх суперечливих формулювань і внесення редакторських правок учасники дійшли згоди щодо остаточного варіанту тексту Проекту паспорту спеціальності 231 «Соціальна робота». **Тетяна Семигіна** запропонувала ухвалити резолюцію Круглого столу, що стосується обґрунтування паспорту спеціальності, та презентувала її проект.

Асистент кафедри соціальної реабілітації та соціальної педагогіки Київського національного університету імені Тараса Шевченка **Ольга Байдарова**, яка працює у складі підкомісії 231 «Соціальна робота» Науково-методичної комісії з охорони здоров'я та соціального забезпечення (НМК 12) сектору вищої освіти Науково-методичної ради МОН України, розповіла про проблемні моменти розробки стандарту підготовки докторів філософії з соціальної роботи, до яких, зокрема, належать фахова розбіжність і широка географія проживання учасників підкомісії, брак їхньої комунікативної взаємодії поза межами зборів. Вона відзначила важливість забезпечення якісного громадського обговорення проекту стандарту і зазначила, що розміщення проекту документу на сайті МОН не гарантує цього активного обговорення, але наразі є позитивний досвід організації громадського слухання проекту стандарту освітньої підготовки бакалаврів, що було організовано в Національному університеті імені Тараса Шевченка і виявилось дуже плідним.

В обговоренні йшлося про зміст поняття «компетентнісний підхід», рекомендації (вимоги) МОН до структури та змісту стандартів, які не влаштовують професійну спільноту, але мають бути дотримані. Відзначено, що в громадському обговоренні важливо отримати зворотній зв'язок від потенційних роботодавців докторів філософії з соціальної роботи – українських шкіл соціальної роботи та недержавних організацій, що провадять масштабні наукові дослідження. Потрібно інтенсифікувати громадські слухання, забезпечивши обговорення стандарту в живому спілкуванні.

Завідувачка Школи соціальної роботи ім. професора Володимира Полтавця Національного університету «Києво-Могилянська академія» **Наталія Гусак** виступила з ініціативою організувати громадські слухання Проекту стандарту підготовки докторів філософії з соціальної роботи під час щорічної наукової конференції НаУКМА (орієнтовний термін – лютий 2018 р.). Було запропоновано звернутись до підкомісії 231 «Соціальна робота» Науково-методичної комісії з охорони здоров'я та соціального забезпечення (НМК 12) сектору вищої освіти Науково-методичної ради МОН України з відповідною пропозицією.

У повідомленні про роботу Всеукраїнської науково-практичної конференції «Підготовка докторів філософії (PhD) в умовах реформування вищої освіти» (Запоріжжя, 5-6 жовтня 2017 р.) **Олена Карагодіна** зупинилась головним чином на передбачених змінах порядку підготовки докторів філософії та процедури захисту дисертації. На завершення виступу вона окреслила кілька проблемних питань, зокрема відтермінування початку функціонування НАЗЯВО, непевність перспективи затвердження презентованих на конференції проектів, складність впровадження в практику принципів академічної доброчесності. В розвиток останньої тези доповідачка порушила питання про потребу започаткувати етичну експертизу наукових досліджень з соціальної роботи і зробити низку кроків до реалізації цього завдання.

Тетяна Семигіна презентувала проект звернення учасників Круглого столу до Міністерства освіти і науки з проханням пришвидшити ухвалення нового Порядку формування Переліку наукових фахових видань України та виступила модератором його обговорення.

На завершення роботи учасники Круглого столу домовились про таке:

- 1) ухвалити резолюцію Круглого столу з обґрунтуванням Проекту паспорту спеціальності 231 «Соціальна робота»;
- 2) надіслати резолюцію до Міністерства науки і освіти України з рекомендацією затвердити Паспорт спеціальності 231 «Соціальна робота»;
- 3) звернутись до підкомісії 231 «Соціальна робота» Науково-методичної комісії з охорони здоров'я та соціального забезпечення (НМК 12) сектору вищої освіти Науково-методичної ради МОН України з пропозицією провести громадське обговорення Проекту стандарту підготовки докторів філософії з соціальної роботи під час щорічної наукової конференції НаУКМА;

4) створити робочу групу для визначення можливостей запровадження етичної експертизи наукових досліджень в соціальній роботі (склад: Н. Гусак, Т. Сила, А. Конончук, О. Карагодіна, С. Чернета);

5) ухвалити текст звернення учасників Круглого столу до Міністерства освіти і науки з проханням пришвидшити ухвалення нового Порядку формування Переліку наукових фахових видань України, надіслати Звернення до МОН України.

6) розповсюдити матеріали Круглого столу: розмістити їх на сайті АПСВТ і надіслати кафедрам – ліцензіатам програм підготовки докторів філософії з соціальної роботи.